

Gongora Truncata (Ruiz & Pav.)

Nick Stevens -Patrick Mannens

Etymologie:

Het geslacht *Gongora* is genoemd naar de onderkoning en later de bisschop, Antonio Caballero y Gongora van het destijds Nieuw-Granada (het huidige Colombia). Het geslacht werd ontdekt door Hipolito Ruiz Lopez en Jose Antonio Pavon in 1794 en bestaat nu uit 65 soorten.

Classificatie:

Maw. de situering in het rijk van de orchideeën:

Familie: orchidaceae
Subfamilie: Epidendroideae
Stam: Gongoreae
Substam: Stanhopeinae
->*Gongora*

Verspreiding:

Deze soort komt vooral voor van Centraal Amerika tot in Mexico. Hij groeit op hoogtes van 0-1000m, vooral in dichtbegroeide wouden op bomen, en dikwijls met een laag mos erop.

Het algemeen uitzicht:

De *Gongora truncata* heeft eivormige bulben van een 7-tal cm hoogte. Daarop staan dan de grote generfde bladeren van ongeveer 35 cm. Ze beginnen smal vanonder en lopen breder uit tot de laatste vijf cm en lopen dan zo terug in een punt. Zoals gezegd lopen er 3 drie goed zichtbare nerven over het blad.

De bloemtak ontstaat onderaan de bulb en heeft in dit geval een bruine kleur. Hij wordt ongeveer een dertig cm lang en er zitten ongeveer een 25-tal bloemen op. De lip heeft een lichtgelige kleur en de rest van kleur heeft een iets meer bescheiden gele kleur met bruine vlekjes. De bloemen gaan allemaal in één keer open en vallen na ongeveer een week ook allemaal tegelijk af. De geur van deze plant is moeilijk te beschrijven maar hij heeft een lichte aangename zoete geur.

De wortels zijn voornamelijk wit en redelijk smal. Zij groeien eerst omhoog en dan omlaag. Dit heeft echter wel een functie: het zorgt ervoor dat bladeren tijdelijk blijven hangen en dit zorgt dan voor meststoffen.

De bevruchting:

Elke Gongora wordt bevrucht door een specifieke soort bijen van de Euglossinae familie. Het parfum maakt uit welke bijen welke soort planten bevruchten en niet het uitzicht of vorm zoals bij meeste andere bloemen. De bij gebruikt het parfum zodanig dat vrouwelijke partners van een andere soort niet verward geraken en om er zelf beter op te staan bij de eigen soort.

Het is zelfs zo dat een bij niet geïnteresseerd is in nectar of iets dergelijk bij een gongora (want dat is er gewoonweg niet) maar in de bepaalde geur die de bloem heeft. De bij zal zich proberen zich in te wrijven met de geurende substantie. De voorste poten zijn voorzien van borsteltjes voor het schrappen en de achterste met sponzig weefsel dat ervoor zorgt dat er een deel gestockeerd kan worden, zodat de bij zich tijdens het paringsritueel nog eens extra kan voorzien als het parfum uitgewerkt is.

De substantie wordt afgegeven via de lip in de vorm van een olieachtige materie. Dit zijn chemische stoffen die de bij dan achteraf zal omzetten in feromonen. Deze worden dan weer gebruikt bij het paringsritueel. Het mag dan ook wel duidelijk zijn dat de parfumindustrie de samenstelling van deze libidostimulerende stof al menigmaal onderzocht heeft. Zo'n parfum zou ik ook wel willen voor mijn kerst.

De bevruchting van de bloem zelf gebeurt wanneer de bij zich tegen de lip aan het opwrijven is en zich tegelijk aan het zuiltje vasthoudt. Door het klunzig en enthousiast gedoe van de bij stoot deze het hoofd tegen de polliniën en vliegt dan verder naar een andere bloem of plant. Gongora's zijn zodanig aangepast dat zij overdag wanneer de bij het meeste actief is, het meeste geuren.

De kunstmatige bevruchting en de onderdelen van de bloem zijn te zien zijn in een presentatie op
Via Cultuurpagina's > Orchideeën zaaien > Bevruchting Gongora truncata of
via URL :

<http://www.pnporchids.be/gongora.htm>

Cultuureisen:

In de serre staat een gongora zeer graag in een epifyten mand, daar hij graag veel water heeft maar ook snel opdroogt in de rustperiodes. In de huiskamer is toch wel een pot aangeraden omdat hij tijdens groei en bloemperiode serieus veel water nodig heeft en niet graag lange droogtes kent. De plant kan echter wel in een mand gekweekt worden in de huiskamer, maar besef dan wel dat om de twee dagen water geven aan te raden is. Na de groei en bloei kan men met droogtes tussen de gietbeurten werken maar tijdens de actieve periode is het belangrijk de wortels vochtig te houden.

Noot: in vochtige omstandigheden (serres vooral) moet bij vorming van nieuwe scheuten opgepast worden voor rot. Bij het water geven kan je dan best voorzien van wat luchtbevinging en is 's morgens water geven ook op zijn plaats. Ook sproeien is dan bijgevolg geen goed idee.

De plant heeft een helder licht nodig, maar zeker geen rechtstreeks zonlicht. Deze eigenschap samen met frisse lucht zijn extra belangrijk voor deze plant. Het zijn namelijk triggers voor de parfums en bijgevolg voor de bloemen ervan. Als je dus met deze dingen rekening houdt, kan een gongora een zéér dankbare plant zijn. Zo kunnen er wel 3 bloemtakken na elkaar gaan bloemen.

Een paar veelvoorkomende hybriden.

- *Gongora Colibrí* (*Gga. fulva* x *Gga. chocoensis*).
- *Gongora Pterodactilo* (*Gga. atropurpurea* x *Gga. clavidora*).
- *Gongora Ala de Águila* (*Gga. atropurpurea* x *Gga. chocoensis*).
- *Gongora Gargoyle* (*Gga. ilense* x *Gga. horichiana*).
- *Gongora Condor Dorado* (*Gga. fulva* x *Gga. scaphyphorus*).
- *Gongora Parakeet* (*Gga. fulva* x *Gga. horichiana*).

Bronnen:

Websites:

- <http://www.infojardin.com/fichas/orquideas/gongora.htm>
- <http://www.orchidlady.com/pages/encyclopedia/encyclopaedia.html>
- <http://www.rhs.org.uk/learning/publications/orchidreview/orchid0105/gongoras.asp>
- <http://www.orchidspecies.com/orphotdir/gongorapart.jpg>
- <http://es.wikipedia.org/wiki/Gongora>

Bibliografie:

- De Geïllustreerde Orchideeënencyclopedie, Zdenek Jezek, pag. 126-127.
- Manual of Orchids, The New RHS dictionary, door Joyce Stewart, KEW, 1992, ISBN 0-88192-334-6
- The Illustrated Encyclopedia of Orchids, door Alec Pridgeon, 1992, ISBN 0-7472-0635-x

Copyright © 2008 P & P Orchids /O.V.V., alle rechten voorbehouden.

